

EGYESÜLETEK TEVÉKENYSÉGE A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT AZ OLASZ–MAGYAR BARÁTSÁG JEGYÉBEN

Bevezetés

1927. április 5-én Magyarország és Olaszország örökbarátsági és választott döntőbíráskodási egyezményt írt alá egymással. Ezzel megszűnt Magyarország I. világháborút követő külpolitikai elszigeteltsége, Olaszország pedig fontos kereskedelmi és gazdasági partnerévé vált, amellyel a kapcsolatokat minden téren szorosabbra kívánta fűzni a magyar vezetés. Ennek egyik állomása volt az 1935-ben Rómában aláírt kultúregyezmény; az egyezmény értelmében az olasz fél Budapesten megalapította az Olasz Kultúrintézetet, ezenkívül írásba foglalták az ösztöndíjas hallgatók támogatását és a két ország nyelvének iskolai oktatását. 1937. november 19-én Rómában kliring- és turistaegyezményt kötöttek a két ország közötti árucseré-forgalom fizetésének szabályozására és a Magyarországra utazó olasz turisták vagy utasok részére való pengő-csekk kibocsátása, illetve beváltása tárgyában. Az Olaszország felé irányuló magyar turistaforgalmat egy néhány hónappal korábban, 1937. augusztus 2-án létrejött egyezmény szabályozta.¹

Az egymást érő politikai és pénzügyi megállapodásokon túl – ismervén Benito Mussolini testmozgással kapcsolatos nézeteit² – a szabadidő-kultúra területén is számos alkalom kínálkozott a diplomáciai kapcsolatok erősítésére és a két nép egymás iránti rokonszenvének alakítására. Különbféle baráti körök, egyesületek alakultak, amelyek társasutazásokat, sporteseményeket és előadásokat szerveztek a két állam kulturális és természeti értékeinek kölcsönös megismerésére. Ezek közé tartozott a magyarbarát olaszok köre, az *Amici dell' Ungheria* és a Korvin Mátyás Egyesület is. A jó kapcsolat fenntartására alkalmas intézmény volt egy-egy vállalati sportegyesület is, amelynek rendezvényein nézőként olykor magas rangú diplomata is részt vettek.

E rövid tanulmány célja, hogy néhány példán keresztül bemutassa a két ország kölcsönös megismertetésére és a baráti viszony elmélyítésére törekvő, két világháború közötti egyesületi tevékenységet.

¹ Romsics Ignác: *Magyarország története a 20. században*. Budapest, 2010, 237.; Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (a továbbiakban: MNL OL), Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Külügyminisztériumi Levéltár, Népszövetségi Képviselés és Genfi Főkonzulátus iratai (K 107), 3. cs. 6/1/50.; Uo. 4. cs. 6/1/137.; *1000 év törvényei*: <http://www.1000ev.hu> (Utolsó letöltés dátuma: 2017. 08. 23.); MNL OL, Gazdasági Levéltár, Magyar–Olasz Bank Rt. Titkársága (Z 77), 21. d. 97. tétel

² Benito Mussolini: *A fascismus doktrínája*. Firenze, 1935.

A munkaidő utáni sportolás megjelenése Magyarországon

A testnevelés jelentőségét a magyar kormány még az Osztrák–Magyar Monarchia idejében két törvényben – az 1868. évi. XXVIII. törvénycikkben és a 1883. évi. XXX. törvénycikkben – szabályozta, igaz, ekkor még csak az általános (elemi és polgári), valamint a középiskolai diákokra vonatkozólag. A Trianon utáni magyar vezetés azonban – a fasiszta Olaszországot megelőzve – felismerte a testmozgás fontosságát a felnőtt korosztály körében is. Az 1921. évi LIII. tc. már kimondta, hogy a sport támogatása állami feladat, a törvény 7. §-a pedig a következőt írta elő: „Minden, legalább 1000 munkaerőt alkalmazó kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági vagy hatósági üzem (gyár, vállalat stb.) köteles munkásai és egyéb alkalmazottai testnevelési szükségleteinek kielégítéséről (sporttér, fürdőhely, gyakorlóterem stb.) megfelelően gondoskodni. Kisebb üzemek e cél érdekében nagyobb üzemekhez hozzácsatolandók, esetleg több kisebb üzem társítandó.” A cél az volt, hogy munka után, vagyis olaszul „*dopo lavoro*”, az alkalmazottak beosztásuktól függetlenül sportolhassanak. A törvény 10. §-a felállította a vallás- és közoktatásügyi miniszter által a testnevelési szakemberekből, orvosokból, tanférfiakból és sportszövetségekből alakított Országos Testnevelési Tanácsot. Ennek feladatai között szerepelt a testnevelési kérdésekben való véleménynyilvánítás és javaslattevés, ezenkívül a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kijelölt ügyekben felügyelő és végrehajtó szervként is működött.³

Mivel a trianoni békeszerződés egyrészt Magyarország számára megtiltotta az általános hadkötelezettséget és csak egy 35 ezer fős, önkéntesekből álló hadsereg fenntartását engedélyezte, másrészt pedig magában hordozta egy újabb háború kirobbanásának lehetőségét, a magyar kormánynak szüksége volt egy alternatív megoldásra, hogy a jövőben esetlegesen hadra fogható emberek fizikai erőnlétét fenntartsa. Ezért az 1921. évi LIII. tc. az előreláthatóan hadi eseményeket hordozó jövőre való felkészülésnek is tekinthető. Természetesen ez a rendszer sok tekintetben eltért a néhány évvel később központilag megszerveződött olasz *Opera Nazionale Dopolavoro* intézményétől, amelyhez hasonlót – a Mussolinit példaképének tartó – Gömbös Gyula 1932-es kezdeményezésére vezettek be Magyarországon Nemzeti Munkaközpont elnevezéssel. Az alap gondolat viszont mind-egyik esetében ugyanaz volt: szervezett keretek között gondoskodni az aktív dolgozók testi és szellemi felkészültségéről.⁴

³ Ludvig Dénes: *Mussolini és a sport: mit köszönhet a sport a fascizmusnak és mit vár a fascizmus a sporttól.* Budapest, 1928; *1000 év törvényei*: <http://www.1000ev.hu> (Utolsó letöltés dátuma: 2017. 08. 23.)

⁴ Romsics: i. m. 147. ; Az *Opera Nazionale Dopolavoro* (OND) egy 1925 májusában, az olasz kormány által kiadott rendelet törvény nyomán kezdte meg működését. Célja annak előmozdítása volt, hogy a munkások hasznosan töltsék el a szabadidejüket. Tömegsport-rendezvényeket, kirándulásokat, szellemi továbbképzéseket szerveztek a tagok számára, akik szociális segítségnyújtásban is részesülhettek. Az Olasz Királyság területén az OND 9 kerületre tagozódott, és külön kerület irányította tevékenységét az afrikai olasz gyarmatokon. A belépés önkéntes alapú, a szervezet pedig deklarálta „politikamentes volt”, valójában azonban a fasiszta propaganda szolgálatában állt. Czákó István: *A Dopolavoro mozgalom szervezete és működése. I. Tanulmányok. Városi Szemle*, 1936. 814–816.

Magyar vállalati sportegyesületek 1920–1945 között

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár (MNL OL) óbudai épületében őrzött, több mint 17 kilométernyi vállalati iratanyagban megtalálhatóak a jelentősebb ipari üzemek és pénzüzetek alkalmazottainak sportegyesületei. Az MNL OL Gazdasági Levéltára (Z) egyes fondjaiból ezek a következők: Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület Tisztviselőinek Sportegyesülete, Magyar–Olasz Bank Rt. Alkalmazottak Sportegyesülete, Magyar Királyi Postatakarékpénztár Tisztviselők Sportegyesülete, Országos Földhitelintézet Sportegyesülete, a hitelintézeteket tömörítő Magyar Pénzüzeti Sportegyletek Ligája, továbbá a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. Tisztviselőinek Sport Egylete, Magyar Királyi Állami Kőszénbánya Hivatal Komlói Sport Egyesülete, Magyar–Amerikai Olajipar Rt. Sportegyesülete, Lampart Művek Sportköre, Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. AMPERE Sport Egyesülete, Goldberger Sport Egyesület, valamint a Wolfner Gyula és Társa Rt. Wolfner Sport Egyesület. A felsoroltak közül egyedül a Magyar–Olasz Bank Rt. Alkalmazottak Sportegyesületét és a Magyar Pénzüzeti Sportegyletek Ligáját (Liga vagy Bankliga) mutatom be. Ennek elsődleges oka, hogy e két egyesület révén illusztrálható leginkább, miként járultak hozzá a két ország kapcsolatának elmélyítéséhez a sportegyesületek szabadidős tevékenységei.

A Magyar–Olasz Bank Részvénytársaság 1920-as megalapítását⁵ követően több mint tíz évet kellett várni arra, hogy az alkalmazottak számára sportegyesület hozzon létre a pénzüzetet. Az 1931-ben megalapított Magyar–Olasz Bank Rt. és Társvállalatai Tisztviselőinek Sportegyesülete alapszabályát a belügyminiszter fogadta el. Az Egyesület névváltoztatás miatt – az új név: Magyar–Olasz Bank Rt. Tisztviselőinek Sportegyesülete – 1943-ban alapszabály-módosítást hajtott végre. Ebből az 1943-ban keletkezett iratanyagból ismerhető meg az Egyesület szervezeti felépítése, célja és tevékenysége. A székhely és a működési terület Budapest volt, az ügyintézés nyelve pedig magyar. A Sportegyesület több szakosztállyal működött, és céljai között szerepelt, hogy alkalmat biztosítson a tagok számára a testedzés valamennyi ágának rendszeres művelésére, továbbá erősítse a bajtársi összetartozás érzését. Az alapszabályban hangsúlyozták a politika kizárását és a szerencsejáték tiltását. A főbb vezető testületi szervek a Közgyűlés, a Választmány, a Gazdasági Bizottság, valamint a Számvizsgáló Bizottság és a tisztikar voltak. Szerepük és hatáskörük az alapszabályban részletesen rögzítve lett. Az Egyesület rendes tagjai közé nemcsak férfi munkatársak, hanem tisztviselőnők és nyugdíjas tisztviselők is felvételt nyerhettek, amennyiben benyújtották a választmánynak felvételi kérelmüket. Az éves tagdíjat a közgyűlés határozta meg, és a bank Személyzeti Osztálya vonta le az alkalmazottak fizetéséből. A tagok jogai és kötelezettségei közé tarto-

⁵ Závocski Adrienn. A Duce első magyarországi mellszobra. *Magyar Nemzeti Levéltár honlapja*, „A hét dokumentuma”. http://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/a_duce_elo_magyarorszagi_mellszobra (Utolsó letöltés dátuma: 2017. 08. 23.)

zott, hogy részt vehettek az Egyesület által szervezett sportgyakorlatokon és versenyeken, továbbá, hogy az elnök vagy helyettese és a főtitkár vagy annak helyettese együttes írásos engedélyével nevezhettek idegen egyesületek versenyeire. Fontos hangsúlyozni, hogy amatőr versenyzésről volt szó, ugyanis, ha valakiből profi versenyző lett, elveszítette egyesületi tagságát; az utóbbi munkahelyváltással, önkéntes kilépéssel, a versenyszabályok és az egyesület ellen irányuló – fegyelmi büntetéssel járó – vétség elkövetésével szintén megszűnhetett. Az Egyesület bevétele a tagdíjakból és az önkéntes adományokból származott, folyószámláját pedig a Magyar–Olasz Banknál kellett vezetnie.⁶

A Magyar Pénzintézeti Sportegyletek Ligája az 1912-ben alakult Pénzintézeti Tisztviselők Országos Sportszövetségének jogutódjaként működött. A Liga székhelye Budapest volt, hatásköre azonban kiterjedt egész Magyarország területére. Működési engedélyét a Vallás- és Közoktatásügyi minisztertől kapta meg. Feladatai sokrétűek voltak, egyrészt, hogy „a köz- vagy magántőkével dolgozó bankok és takarékpénztárak tisztviselői körében a sportolást és a sport különböző ágait meghonosítsa és fejlessze, mindezt az egyes országos sportszövetségek irányítása és felügyelete mellett. Más részt pedig, hogy a kötelékébe tartozó egyesületeket irányítsa és gondoskodjon arról, hogy az egyesületek működése a keresztény és nemzeti szellem követelményeivel összhangban álljon, s a honvédelmi nevelés és a helyes jellemnevelés célkitűzéseit érvényre juttassa. Továbbá, hogy céltudatos irányítással a sportkérdéseket egységes irányelvek szerint döntse el, valamint, hogy a pénzintézeti tisztviselők sporttal kapcsolatos társadalmi tevékenységét megszervezze. Tevékenységébe tartozott még, hogy az országos sportszövetségek engedélyével nyílt és nemzetközi mérkőzéseket rendezzen. Nemzetközi sportérinkezést valamely sportágban azonban csak az illető sportszövetség előzetes hozzájárulásával és annak ellenőrzése mellett folytathatott. Nemzetközi versenyeit pedig engedélyezés végett be kellett jelentenie az Országos Sportközpontnak.”⁷ A Bankliga főbb vezető testületi szervei a Közgyűlés, az Igazgatótanács és a Végrehajtó Bizottság voltak. Jövedelme a tagdíjakból, a versenyek bevételeiből, versenyrendezési, kezelési és óvásdíjakból, valamint adományokból származott.

A Liga által szervezett egyik kiemelkedő sportesemény volt az 1929. május 11-én, szombaton délután fél 5-kor, a Margitszigeten megrendezett első Olasz–Magyar banktisztviselők válogatott futball mérkőzése. A rendezvényen a nézők között jelen volt az olasz csapattal érkezett bankigazgatók mellett a budapesti olasz követ, Duroni di Monza gróf is. A találkozó megrendezésével a Bankliga a sporton keresztül kívánt hozzájárulni az egyre erősebbé váló magyar–olasz barátság elmélyítéséhez. A rendezők arra törekedtek, hogy az esemény külsőségeiben is minél

⁶ A Magyar Olasz Bank Rt. Tisztviselőinek Sportegyesülete alapszabálya. MNL OL, Magyar–Olasz Bank Rt. Alkalmazottak Sportegyesülete (Z 878), 1. d. 1. tétel.

⁷ A Magyar Pénzintézeti Sportegyletek Ligája Működési Szabályzata, 1943. MNL OL, Magyar Királyi Postatakarékpénztár Tisztviselők Sportegyesülete (a továbbiakban: Z 938), 4. d. 16. tétel.

impozánsabb legyen, ezért valamennyi magyar pénzintézet sportegyesületének vezetőjét meghívták az eseményre, illetve az olasz kollégák érkezésének fogadására, május 8-ára. A delegáció a mérkőzést megelőző napokban megtekintette a budai várban a Halászbástyát és a Mátyás templomot, az Olasz–Magyar Bank budafoki borospincéjét, ahol a bank igazgatósága vacsorát adott a tiszteletükre. A mérkőzést 1500 fős nézősereg előtt rendezték meg, eredménye 3:1 lett az olasz bankválogatott javára. A találkozóról a korabeli magyar sajtó is hírt adott. A *Nemzeti Sport* beszámolójából kiderül, hogy bár az idősebb korosztályból álló magyar játékosok sokkal technikásabban játszottak, a második játékrészre kimerültek, ezért a fiatal, lendületesebb olaszok szerezték meg a győzelmet. A végeredményen a magyarok egy góllal szépíteni tudtak. A játékot követően az este folyamán a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete (TÉBE) elnöksége rendezett fogadást a Gellért szállóban az olasz vendégek tiszteletére, akik a következő nap délutánján utaztak haza.⁸

Példa a Korvin Mátyás Egyesület tevékenységére

A Korvin Mátyás Magyar–Olasz Tudományos, Irodalmi, Művészeti és Társadalmi Egyesület 1920. június 20-án tartotta alakuló közgyűlését a Magyar Tudományos Akadémián. A résztvevők között volt gróf Apponyi Albert, Pekár Gyula, gróf Berzeviczy Albert – az egyesület első elnöke –, gróf Klebersberg Kuno, Fraknoi Vilmos, Vittorio Cerutti, Hoyos Wenckheim Fülöpné Borghese Paula hercegnő és Mombelli Medina.⁹ A szervezet alapvető feladatai közé tartozott, hogy színházi és tudományos előadásokkal, kiállításokkal, koncertekkel, tanfolyamokkal segítse az olasz nyelv és kultúra megismerését. Ezt a cél szolgálta az egyesület *Corvina* című, olasz nyelvű folyóiratának elindítása is, amelyben nemcsak beszámoltak a tevékenységükről, hanem humántudományi munkákat is közöltek. 1935-ben a Külügyminisztériumon keresztül előfizetési felhívást intéztek az *Amici dell' Ungheria* számára, így feltehetően az olasz partner számára sem maradt ismeretlen a folyóirat.¹⁰

Az egyesület egyik kiemelkedő rendezvénye volt 1931 nyarán Filippo Tommaso Marinetti (1876–1944) előadása a Magyar Tudományos Akadémián. Az olasz futurizmus megteremtője 1931. június 15-én délelőtt érkezett Budapestre, ahol az

⁸ MNL OL Z 938, 3. d. 8. tétel; Sportesemények. *Esti Kurir*, 1929, 103. sz., 12.; Olasz bank- válogatott – Magyar bank-válogatott 3:1. *Nemzeti Sport*, 1929. 90. sz. 5–6.; Sport. 8 *Órai Ujság*, 1929. 103. sz. 9.; Megérkezett az olasz banktisztviselők válogatott csapata. *Sport hírlap*, 1929. 52. sz. 8.

⁹ Vittorio Cerutti (1881–1961) olasz diplomata, aki feleségül vette Paulay Ede lányát, Erzsébetet. 1937-től visszavonultan élt családjával észak-olaszországi birtokán; Borghese Paula olasz hercegnő 1899-ben ment hozzá Hoyos Wenckheim Fülöp grófhhoz; Medina Mombelli a Magyarországon tartózkodó olasz Mombelli tábornok felesége volt. Szlavikovszky Beáta: *Fejzetek a magyar–olasz kulturális kapcsolatokról 1880–1945*. Budapest, 2009, 76.; Hírek. *Világ*, 1920. 148. sz. 3.

¹⁰ Napi Hírek. *Budapesti Hírlap*, 1920. 148. sz. 2.; MNL OL, Római Követség iratai (a továbbiakban: K 99), 55. cs. XII. tétel.

MTA dísztermében megtartotta *A mai Olaszország és a világ futurizmusa* című olasz nyelvű előadását. Marinetti többek között kiemelte: „A futurizmus nem más, mint erős nemzeti öntudat, amely szakítva a múlttal, a jövőt akarja megteremteni, de úgy, hogy kifejezésre juttatja a fajnak legnemesebb és legsajátosabb tulajdonságait. Más szavakkal: előrevetített erős nacionalizmus.” Marinetti ezután nyíltan is kijelentette, hogy a futurizmus azt jelenti a művészetben, amit a fasizmus a politikában. A *Budapesti Hírlap* hasábjain megjelent beszámolóból az is kiderül, hogy a közönség soraiban számos előkelő vendég foglalt helyet, többek között Mario Arlotta olasz követ a feleségével, gróf Bethlen Istvánné, Gömör Laiml László miniszteri tanácsos vagy Pignatteli herceg, a budapesti olasz *fasció* vezetője. A magyar közvéleményt megosztotta Marinetti látogatása: a kormánypárti újságok pozitív kritikákat írtak az előadásról, az ellenzéki lapok tudósítói viszont ironikus hangvétellel számoltak be az eseményről. Kassák Lajos, a hazai avantgárd művészet egyik vezéralakja is negatív véleményt fogalmazott meg róla. Érdekességgé emléjtük, hogy a *Magyarország* című napilapnak adott interjújában Marinetti az olasz konyha reformjáról is beszélt: „Mi harcolunk a makaróni ellen, mert az új embernek új ételekre van szüksége. Tavaly Milánóban nagy futurista bankettet rendeztünk. Szenzációs új ételek kerültek az asztalra. Soha nem látott összeállítású húsvészes és szószok. Harcolunk a banális konyha ellen. Minden ebéd vagy vacsora legyen művészi élmény. Amellett legyen olcsó. A modern kémia lehetővé teszi, hogy úgyszólván egészen ingyen egészen eredeti ételleket, eredeti ízeket élvezhessünk. A futurista konyha azt akarja, hogy a legszegényebb ember is artisztikus elragadtatást érezzen, amikor meglepő, új, egyéni ételleket eszik.” A futurista konyha kiáltványa 1930-ban jelent meg, de ezt a magyar közönség a korabeli beszámolók alapján nem vette komolyan, annak ellenére, hogy maga a futurizmus a '20-as évek magyarországi művészetére nagy hatást gyakorolt.¹¹

Az Amici dell' Ungheria tagjainak magyarországi látogatása

Nem sokkal az 1927-ben aláírt magyar–olasz barátsági szerződést követően Mussolini támogatásával Milánóban megalakult a magyarbarát olaszok köre, vagyis az *Amici dell' Ungheria*, illetve annak ifjúsági szervezete, amely komolyabb aktivitást 1928-tól kezdett el kifejteni. A szervezet az 1930-as évek során további olasz városokban is terjeszkedni tudott, mint például Genovában, Rómában, Firenzében, Nápolyban, Palermóban és Cataniában. 1940-re már összesen 16 városban működött helyi kirendeltség. Az egyesület a magyar revíziós törekvések propagálása mellett kirándulásokat, társasutazásokat is szervezett. Egyik ilyen esemény volt a római ifjúsági csoport magyarországi látogatása 1934-ben. A MÁV a

¹¹ *Budapesti Hírlap*, 1931. 133. sz. 10.; Dobó Gábor: A közönség nevet, az elnök komor arccal néz maga elé. F. T. Marinetti előadása a Magyar Tudományos Akadémián. *Helikon-Irodalomtudományi Szemle*, 2010. 3. sz. 438–446.

közel 100 főt számláló olasz fiatal számára szabadjegyeket bocsátott ki, amelyek utazási kedvezményt jelentettek az országon belül. A delegáció a debreceni egyetem nyári tanfolyamára érkezett hazánkba, programjukban szerepelt Budapest, Debrecen, Esztergom és Siófok megtekintése. Erre az alkalomra a Halászbástyát, Vajdahunyad várát, egy magyar bivalyt, valamint a magyar és olasz hősi halottak számára emelt I. világháborús sírkövet ábrázoló, fekete-fehér olasz nyelvű programfüzetet adott ki, amelyből az is megtudható, hogy az egy hónapig tartó látogatásuk célja „a magyar föld megismerése” volt. 1937-ben az egyesület 40 fővel megismételte magyarországi útját, és újból részt vett a Debrecenben a külföldiek számára megrendezett nyári tanfolyamon. Emellett Budapest, Szeged és Sopron városokat is megtekintették. Az olasz egyesület tevékenységéről, magyarországi utazásairól, valamint előadásairól a *Pesti Hírlap* és a *Budapesti Hírlap* hasábjain a tudósítók állandó jelleggel beszámoltak.¹²

Összegzés

A két világháború közötti időszakban a különböző típusú egyesületek tevékenysége is hozzájárult ahhoz, hogy a magyar–olasz kapcsolatok barátiak legyenek. Nemcsak magyar részről törekedtek a baráti viszony kialakítására, hanem olasz oldalról is volt akarat és szándék, hogy Magyarországot azok is jobban megismerjék, akiket nem érdekelt a politika. E szervezeteket természetesen propagandisztikus célokra is felhasználták, elsősorban a magyar revíziós törekvések népszerűsítésére. Az *Amici dell' Ungheria* egy ma is létező csoport, amelynek tagjai az *online* közösségi média felületeit és alkalmazásait használják a magyar–olasz kapcsolatok ápolására.

¹² Zeidler Miklós: A Magyar Revíziós Liga. Trianontól Rothermere-ig. *Századok*, 1997. 1. sz. 319.; MNL OL, K 99, 55–61. cs. XII. tétel; *Pesti Hírlap*, 1930. 139. sz. 35., 212. sz. 5.; Uo. 1931. 191. sz. 9., 158. sz. 12.; Uo. 1933. 13. sz. 7., 235. sz. 11.; Uo. 1934. 98. sz. 9., 14., 118. sz. 11.; Uo. 1936. 176. sz. 5., 253. sz. 1., 47. sz. 4.; *Budapesti Hírlap*, 1929. 61. sz. 13.; Uo. 1930. 284. sz. 8., 287. sz. 8.; Uo. 1932. 58. sz. 6.; Uo. 1938. 28. sz. 7.

ADRIENN ZÁVOCZKI

THE ACTIVITIES OF THE ASSOCIATIONS BETWEEN THE TWO WORLD WARS IN THE SPIRIT OF ITALIAN–HUNGARIAN FRIENDSHIP

In the thirties and forties of the twentieth century, there was a lively political, economic, and cultural relationship between Italy and Hungary. In addition to the intergovernmental conventions—knowing Benito Mussolini’s views on physical activities—, there were numerous opportunities in the field of leisure culture to strengthen diplomatic relations and to develop mutual sympathy for the two nations. Groups and associations were established, which have organized tours, sport events, and lectures for the mutual understanding of the cultural and natural values of the two states. Due to Act LIII of 1921, companies operating in Hungary created their sport clubs for their employees, which also contributed to the maintenance of a well-established political relationship between the two countries.